

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003597

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-12-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марущак Євгеній Миколайович

2. Yevhenii M. Marushchak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освіта

Дата захисту: 12-09-2024

Спеціальність за освітою: 011 Освітні, педагогічні науки

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 011.69.24

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.37.29, 14.37.01, 14.37.09

Тема дисертації:

1. Громадсько-просвітницька діяльність Харківського товариства поширення в народі грамотності
2. Public and educational activities of Kharkiv society for dissemination of literacy among people

Реферат:

1. Актуальність дослідження зумовлена такими основними чинниками, як: демократизація суспільного життя; важливість активної участі громадян у державно-громадському управлінні освітою, системою соціального захисту населення; можливість громадських організацій забезпечити реалізацію прав і свобод громадян, їх активну участь у різних сферах життя; важливість демократичного характеру співпраці громадських організацій, органів влади і закладів освіти; доцільність вивчення й урахування педагогічно цінного досвіду реалізації громадсько-просвітницьких ініціатив минулого в сучасних умовах демократизації й розбудови громадянського суспільства в Україні. На основі аналізу історико-педагогічних та архівних

джерел з'ясовано суть основних понять дослідження: «діяльність», «просвітництво», «просвітницька діяльність», «громадсько-просвітницька діяльність», «товариство», «громадське товариство». Уточнено ключову дефініцію дослідження – «громадсько-просвітницька діяльність Харківського товариства поширення в народі грамотності», під якою розуміється діяльність громадської організації, що спрямована на поширення знань та ідей освіти серед широких верств населення, розширення світогляду громадян, формування та збереження їхніх національних цінностей, традицій і культури, забезпечення соціокультурних потреб та інтересів населення, зокрема на благодійних засадах. Охарактеризовано передумови діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності, а саме: 1) політичні, соціально-економічні зрушення в Україні протягом досліджуваного періоду; 2) освітня політика офіційної влади, особливості урядової політики в системі соціального забезпечення населення, у галузі освіти й культури; 3) організаційні засади здійснення просвітницької діяльності; 4) рівень розвитку української психолого-педагогічної науки, вплив на неї світової педагогічної думки; 5) взаємодія теорії і практики освіти та соціокультурного забезпечення населення протягом досліджуваного періоду; 6) прогресивні виступи діячів освіти і представників передової громадськості та їхні наукові здобутки. На основі аналізу історико-педагогічної літератури й архівних джерел обґрунтовано етапи і визначено провідні тенденції реалізації громадсько-просвітницької діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності протягом 1869–1920 рр.: I етап (1869–1870-ті рр.) – етап започаткування громадсько-просвітницької діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності, що характеризувався прийняттям статуту, спрямованістю діяльності Товариства переважно на розв'язання проблем шкільної освіти в межах Харківського повіту; поширенням знань та ідей освіти серед населення завдяки організації народних бібліотек, розповсюдженню книг; II етап (1880-ті рр. – 1916 рр.) – етап розширення напрямів і форм громадсько-просвітницької діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності, характерними особливостями якого були: активізація діяльності Товариства у сфері шкільної освіти; розширення напрямів і форм організації позашкільної освіти; започаткування здоров'язберігаючої і видавничої діяльності Товариства; розширення сфери громадсько-просвітницької діяльності Товариства на різні повіти Харківської області, відкриття сільських відділень у Харківській губернії; III етап (1917–1920 рр.) – етап поступового припинення громадсько-просвітницької діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності, що характеризувався націоналізацією його закладів освіти і майна радянською владою. Узагальнено досвід громадсько-просвітницької діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності впродовж досліджуваного періоду за такими напрямками: здоров'язберігаюча діяльність (дослідження особливостей фізичного і психічного розвитку дітей, медичні обстеження і нагляд за здоров'ям учнів, надання допомоги нужденному населенню, організація оздоровлення дітей у літніх дитячих колоніях); видавнича діяльність (виписка і поставка книг для бібліотек, підготовка і друк науково-популярних видань); освітня діяльність (заснування й утримання різних закладів освіти, розвиток дошкільної освіти, організація та проведення просвітницьких заходів для широких верств населення).

2. The relevance of the study is caused by such main factors as: the democratization of public life; the importance of citizens' active participation in the state-public management of education, the system of social protection of people; the opportunities of public organizations to ensure the realization of citizens' rights and freedoms, their active participation in various spheres of life; the importance of the democratic nature of cooperation of public organizations, authorities and educational institutions; the expediency of studying and taking into account the pedagogically valuable experience of implementing social and educational initiatives of the past in the modern conditions of democratization and development of civil society in Ukraine. Based on the analysis of historical-pedagogical and archival sources, the essence of the main research concepts ("activity", "education", "educational activity", "public and educational activity", "organization", "public organization") has been clarified. The key definition of the dissertation has been defines: public and educational activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People is the public organization's activities aimed at dissemination of knowledge and education ideas among people, expanding their worldview, forming and preserving their national values, traditions and culture, meeting people's socio-cultural needs and interests, in particular on a charitable basis. The

prerequisites for the activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People have been characterized. They are 1) political, social and economic changes in Ukraine during the period under study; 2) educational policy of the official authorities, features of government policy in the system of people's social security, education and culture; 3) organizational principles of educational activities; 4) the level of development of Ukrainian psychological and pedagogical science, the influence of world pedagogical thought on it; 5) the interaction of the theory and practice of education, social and cultural support of people during the researched period; 6) progressive speeches of educators and representatives of the leading public and their scientific achievements. On the basis of the analysis of historical and pedagogical literature and archival sources, the stages of public and educational activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People during 1869–1920 have been substantiated and the leading trends of these activities have been determined. The first stage (1869–1870s) is the stage of the initiation of public and educational activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People; it included the adoption of the statute, the focus of Society's activities mainly on solving the problems of school education within Kharkiv district, dissemination of knowledge and education ideas among people due to the organization of public libraries and distribution of books. The second stage (1880s–1916) is the stage of expanding the directions and forms of public and educational activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People; it included the activation of Society's activities in school education, expansion of directions and forms of organization of extracurricular education, initiation of health care and publishing activities of Society, expansion of its public and educational activities in various districts of Kharkiv region, foundation of Society's rural branches in Kharkiv region. The third stage (1917–1920) is the stage of the gradual termination of public and educational activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People; it is characterized by the nationalization of its educational institutions and property by the Soviet authorities. The experience of public and educational activities of Kharkiv Society for Dissemination of Literacy among People during the researched period has been generalized in the following directions: health care activities (studying the features of children's physical and mental development, conducting medical examinations and monitoring children's health, providing assistance to the needy, organizing children's health maintenance in children's summer colonies); publishing activities (book publication and delivery to libraries, preparing and releasing popular scientific publications); educational activities (founding and keeping various educational institutions, development of preschool education, organization and conducting of educational events for people).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Марушак Є.М. Діяльність Харківського товариства поширення в народі грамотності зі збереження та зміцнення здоров'я дітей (кінець XIX – початок XX ст.). Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. 2023. №61. С. 88–103.
- Марушак Є.М. Організація освітньої діяльності членами Харківського товариства поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). Теорія та методика навчання та виховання. 2023. Вип 55. С. 176–194.
- Марушак Є.М. Етапи реалізації просвітницької діяльності Харківського товариства поширення в народі грамотності (1869–1920 рр.). Теорія та методика навчання та виховання. 2024. №56. С. 185–202.
- Марушак Є.М. Суспільно-політичні й освітньо-культурні передумови діяльності громадських товариств в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.). Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка»,

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойчук Юрій Дмитрович

2. Yurii D. Boichuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8583-5856

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Потапчук Тетяна Володимирівна

2. Tetiana V. Potapchuk

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1680-6976

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шумілова Ірина Федорівна

2. Iryna F. Shumilova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6132-5771

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Штефан Людмила Андріївна

2. Liudmyla A. Shtefan

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6132-5771

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боярська-Хоменко Анна Володимирівна

2. Anna V. Boiarska-Khomenko

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1818-3074

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лупаренко Світлана Євгенівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лупаренко Світлана Євгенівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Новолокін Антон Володимирович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна